

ROMANTYZM

Wersja A

Zadanie 1. (1 punkt)

Zakreśl punkt zawierający nazwę wydarzenia uznawanego za symboliczny początek romantyzmu w Polsce.

- A. III rozbiór Polski (1795)
- B. śmierć Stanisława Augusta Poniatowskiego (1798)
- C. publikacja *Ballad i romansów* Adama Mickiewicza (1822)
- D. koniec Wielkiej Rewolucji Francuskiej i objęcie władzy we Francji przez Napoleona Bonaparte

Zadanie 2. (2 punkty)

Wybierz te określenia, które najpełniej oddają światopogląd doby romantyzmu.

- A. zwątpienie w oświeceniowy optymizm
- B. kult nauki i rozumu
- C. uznanie wrażeń zmysłowych za podstawowe źródło poznania rzeczywistości
- D. dowartościowanie geniuszu twórcy i oryginalności
- E. kontynuowanie wzorców klasycznych
- F. poszukiwanie nowych dróg poznania
- G. fascynacja ludowością
- H. racjonalizm
- I. intuicja i wyobrażenia jako nowe drogi poznania świata i człowieka

Zadanie 3. (3 punkty)

Zdecyduj, które informacje dotyczące epoki romantyzmu są prawdziwe, a które – fałszywe.

Zdanie	Prawda	Falsz
Przymiotnik <i>romantyczny</i> odnosił się pierwotnie do pejzażu.		
Jedną z najważniejszych inspiracji dla twórców romantycznych była kultura średniowieczna.		
Romantyzm to epoka, w której narodziła się powieść jako odrębny gatunek literacki.		
Książkami, które wywarły niebagatelny wpływ na kształtowanie się światopoglądu romantyków, były <i>Cierpienia młodego Wertera</i> J.W. Goethego oraz <i>Zbójcy</i> F. Schillera.		
Wierzenia, obyczaje oraz twórczość ludu były bliskie pokoleniu romantyków, ponieważ odwoływały się do zgodnej z ich światopoglądem wizji świata.		
Za podstawową powinność sztuki twórcy romantyczni uznawali ukazywanie prawdy życia, wymykającej się racjonalnym spekulacjom.		

Zadanie 4. (6 punktów)

Rozpoznaj fragmenty romantycznych utworów – podaj ich autora oraz tytuł. Do każdego fragmentu przyporządkuj właściwe pojęcia i określenia odnoszące się do **całego utworu**.

klasycyzm winkelriedyzm choroba wieku dramat rodzinny rewolucja
frenezja apoteoza młodości bohater werteryczny manifest programowy

Fragment	Autor i tytuł	Pojęcia i określenia
Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy; Młodości! dodaj mi skrzydła! Niech nad martwym wzlecę światem W rajską dziedzinę ułudy: Kędy zapał tworzy cudu, Nowości potrząsa kwiatem I obleka w nadziei złote malowidła.		
Jam jest posąg człowieka, na posagu świata. O, gdyby tak się wdrzeć na umysłów górę, Gdyby stanąć na ludzkich myśli piramidzie, I przebić czołem przesądów chmurę, I być najwyższą myślą wcieloną...		
Bodajbyś zginął marnie za tę litość twoją. – Ja także znam świat twój i ciebie – patrzałem wśród cieniów nocy na płasy motłochu, po karkach którego wspinasz się do góry – widziałem wszystkie stare zbrodnie świata, ubrane w szaty świeże, nowym kołujące tańcem – ale ich koniec ten sam, co przed tysiącami lat – rozpusta, złoto i krew.		

Zadanie 5. (3 punkty)

Przyjrzyj się obrazowi Caspara Davida Friedricha *Dwaj mężczyźni nad brzegiem morza*. Podaj trzy funkcje romantycznego pejzażu widoczne w tym dziele.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Domena publiczna

Zadanie 6. (2 punkty)

Wybierz spośród podanych najpopularniejsze w dobie romantyzmu gatunki literackie.

nowela oda tren fraszka ballada
powieść powieść grozy powieść poetycka dramat romantyczny

Zadanie 7. (8 punktów)

Do każdej wskazanej w tabeli tematyki podaj po jednym przykładzie spośród polskich dzieł romantycznych. Określ sposób realizacji tematu.

Tematyka	Autor i tytuł	Sposób realizacji tematu
ludowość		
tematyka narodowa		
historyzm		
problematyka winy i kary		

Zadanie 8. (2 punkty)

Przeczytaj tekst, następnie wykonaj polecenia.

Romantycy wiedzieli od swoich profesorów, jaka powinna być młodość. Brzmi to śmiesznie, ale tak było; romantyczną młodość wywodzić trzeba – po części z uniwersyteckich wykładów historii starożytnej; z tego kolejnego renesansu antyku u schyłku XVIII wieku, który znalazł odzew wcale nie akademicki w stylu rzymskim Wielkiej Rewolucji i w stylu Cesarstwa. Romantycy [...] wiedzieli sporo o Rzymie i kochali Grecję. [...] Najlepszym malarskim odpowiednikiem *Ody do młodości* są obrazy Davida, na których młodzi bohaterowie starożytności razem walczą o sprawy wielkie i szlachetne, namalowani w sposób nieskazitelnie nadrealistyczny.

Młodość romantyczna chciała być taka jak z *Przysięgi Horacjuszy*. Romantycy zaczynają bowiem myśleć historycznie i widzieć rolę pokoleń w kulturze, lecz młodość jest dla nich wartością absolutną, nie względną. To stan idealny człowieka, który w młodości (tylko) zdolny jest do bohaterstwa, przyjaźni, poświęceń dla dobra ogólnego, ponieważ pełen jest siły i harmonii. Jak starożytni Grecy. Greckie stylizacje filomackiej poezji Mickiewicza trzeba traktować bardzo serio i szukać w nich nie tyle klasycyzmu, co antyku jako topiki młodości.

Marta Piwińska, *Złe wychowanie. Fragmenty romantycznej biografii*, Warszawa 2005, s. 47.

8.1. (1 punkt)

Wymień dwa powody popularności kultury greckiej wśród młodych romantyków. Nie cytuj.

.....

.....

.....

8.2 (1 punkt)

Wyjaśnij, co charakteryzowało romantyczne spojrzenie na młodość. Nie cytuj.

.....

.....

.....

Zadanie 9. (3 punkty)

Wypisz cechy bohaterów związane z ich młodością.

Kordian J. Słowackiego (Kordian) –

.....

Nie-Boska komedia Z. Krasńskiego (Orcio) –

.....

Dziady. Część III A. Mickiewicza (młody Rollison) –

.....

Zadanie 10. (3 punkty)

Odnosząc się do wybranej postaci literackiej, wskaż pięć cech typowego bohatera romantycznego.

Przykład postaci:

Cechy bohatera romantycznego:

.....

Zadanie 11.

Przeczytaj utwór Adama Mickiewicza *Mogiły haremu*, a następnie wykonaj polecenia.

*Mogiły haremu*¹

Mirza² do Pielgrzyma

Tu z winnicy miłości niedojrzałe grona
Wzięto na stół Allaha³; tu perełki Wschodu⁴,
Z morza uciech i szczęścia, porwała za młodu
Truna⁵, koncha⁶ wieczności, do mrocznego łona.

Skryła je niepamięci i czasu zasłona;
Nad niemi turban zimny błyszczy śród ogrodu,
Jak buńczuk⁷ wojska cieniów, i ledwie u spodu
Zostały dłonią gaura wryte imiona.

O wy, róże edeńskie! u czystości stoku
Odkwitnęły dni wasze pod wstydu liśćmi,
Na wieki zatajone niewiernemu oku.

Teraz grób wasz spojrzenie cudzoziemca plami, –
Pozwalam mu, – darujesz, o wielki Proroku!
On jeden z cudzoziemców poglądał ze łzami.

A. Mickiewicz, *Wiersze i powieści poetyckie*, Warszawa 1998, s. 225.

¹ harem – w kulturze islamskiej część tradycyjnego domu muzułmańskiego zamieszкана przez kobiety

² mirza – wódz, książę, w krajach muzułmańskich

³ Allah – tu: Bóg

⁴ perełki Wschodu – mieszkanki haremu

⁵ truna – trumna

⁶ koncha – muszla

⁷ buńczuk – włócznia będąca oznaką władzy

11.1. (2 punkty)

Uzupełnij zdania tak, aby powstały prawdziwe informacje.

Sonet to-wersowy utwór liryczny, zwyczajowo podzielony na strofy. Dwie pierwsze

zwrotki mają charakter, dwie kolejne są utrzymane w tonacji

..... . Adam Mickiewicz jest autorem cyklu sonetów zatytułowanego

..... .

11.2. (1 punkt)

Określ w jednym zdaniu tematykę utworu Adama Mickiewicza. Nie cytuj.

.....

11.3. (2 punkty)

Scharakteryzuj zachowanie podmiotu lirycznego.

.....

.....

.....

11.4. (1 punkt)

Wypisz przykłady dwóch wyrazów, które służą orientalnej stylizacji tekstu Adama Mickiewicza.

.....

11.5. (4 punkty)

Wykaż, że podróż to jeden z najważniejszych tematów literackich doby romantyzmu. Sformułuj dwa argumenty, w których odniesiesz się do przykładów konkretnych tekstów literackich.

.....

.....

.....

.....

.....